

RENBETESKOMMISSIONEN AF 1907

Dokument angående flyttlapparna

m.m.

på uppdrag af kommissionen

samlade af

Professor **K.B. Wicklund** och Rektor **J. Qvigstad**

I

Norska dokument rörande gränsregleringen mellan
Sverige och Norge

Kristiania
Grøndahl & Søns boktrykkeri
1909

Lappetingsprotokol for Tromsø og Senjens Fogderier 1744.

Tromsøens Protokoll.

Ao.1744 d. 15 Aug: blev efter foregaaende Berammelse holdet. Lappe-Ting paa Gaarden **Sultenviigen** i Giisunds Tinglaug udj Sennien for de Øst-Lapper, som ligge i Troms-øens Fogderiets Fielde Østen for Ouersfiord og Nordre Malangens Fiord, begge Jndfiorder af Malangens Hoved-Fiord, item Ø. for Balsfiorden, alt efter Hr. Major Schnitlers Forlangende, og i hans Overværelsse.

Paa Fogden Hr. Michael Ursins vegne og i hans Fraværelsse mødte Bøyde-Lensmanden Anders Jensen Sommer-Øen. Sorenskriver Asmus Rosenfeldt førte Protocollen,

De 2de Lang Rettes Mænd Ole Olsen Sultenvigen og Tarald Jensen Grønjord betiente Retten som Laug-Rettes Mænd.

Missions Skolemester Knud Blanke indfandt sig ved Retten.

Retten tilspurdte Bøjde Lensmanden saavel som Skolemesteren om deres ØstLappers Mandtall og Fremstillelse: De svarede begge: De kiender dem ikke, og veed ej heller Tall paa dem: Men ellers sagde Skolemesteren, at de har faaet Bud ved den Østlap Niels Hendriksen Räs; til hvilken en Deel havde svaret, at de skulle møde i den Norske Løngens Fiords Botten, en Deel havde sagt: De vare i Flötningen, og kunde nu ikke komme.

Ellers svarede Missions Skolemesteren paa Tilspørsel, at han ikke har været i Fieldene hos Østlappeme; thi dertil udkræves baade at være ung, og at kunde deres Lappe Sprog, hvilke Egenskaber hos hannem ikke ere:

Men naar han hos de Bøjde-Lapper, som ligger i Fiord-Bøyden, om Søndagene har været, ere nogle af Field Lapperne komne ned til dem, for at tilhøre ham. Om Østlappernes Skattes Betaling vidste Jngen at give nogen Oplysning.

Af disse forbem:te Tromsøens Østlapper mødte Jngen for denne Rett. Og som da intet videre forefaldt at bestille, saa sluttedes Retten paa denne Sted.

A° 1744 d. 21 Aug: blev efter foregaaende Berammelssc holdet Lappe-Ting paa Gaarden **Kieleng** udj Helgøe Tinglav udi Tromsø Fogderie for de Østlapper, som ligge udj Tromsøes Fogderies Fielde over Løngens- og Ulfsfiordens Fiorder, alt efter Hr. Major Schnitlers Forlangende, og udj hans Biværelse; Paa Fogden Hr. Michael Ursins vegne og udj hans Fraværelse, som der var ingen Lensmand af Fogden tilskikket, saa blev taget Jacob Pedersen Dallen dertil.

Petter Østberg efter Ordre paa Sorenkriverens Hr. Rosenfeldts vegne førte Protocollen.

De 2de Laug Rettes Mænd Peder Jonsen Storeng, og Amund Larsen ibidem betiente Retten som Laug Rettes Mænd.

Missions Skolemester for denne District Arne Pedersen hørte man, næstafvigte Tirsdag d. 18de hujus med nogle Vidner og nogle Besigtelsses Mænd at være gaaet til Fieldz, for at befare den bevidnede Grændsegang.

Førend man begyndte Forretningen med Ø. Lapperne, fremkaldede man den Norske Bonde her paa Kieleng i Løngens Fiordz Botten, og erindrede ham om hans proposition, giort i Protocollen for den af Hr. Major Schnitler holdne Grændse Examinations Rett d. 12, Decbr. næstafvigte Aar angaaende en Rødnings Jord ved det Norske Vestre Rosto Jaure, hvilket han har forklaret at ligge 3 Mile Vesten for Landzkiølen paa Norsk Grund i Kongens Almin-ding, 3 Mile i S. O. fra denne LøngensFiordz Botten, hvilken Rødnings Jord Norden for Rostojaure, tillige med samme Rostojaure item Sautijaure og Tamesjaure han da begierede at kiøbe, eller at bygsle, spørgendes ham, om han derom har meldet sig hos den Kong]. Norske Øvrighed ved sidste holdne Ting? Og om han vedbliver samme sin proposition endnu? Mikkell Nielsen Pelleg hertil svarede, at han herom ved sidst holdende Sommer Ting, dog uden for Retten, har meldet sig hos Fogden, mens Fogden haver svaret ham, at han endnu dertil ingen ordre havde, at give ham Bevilning derpaa; Og er samme Mikkell Pelleg endnu til Sindz, at ville bygsle det for Een af sine Sønner, for at rødde og bebygge det, samt at svare Skat og Landzskyld deraf.

Retten forestillede denne Mikkell Pelleg, at Field Lapperne Ø. for MaalsElven at

Senniens Fogderie havde d. 15de hujus begiert denne District, imellem dette V. Rostojaure og Maals Elven, til Bevilning; Thi tilspørges han: Om han troer sig til at forliiges med disse Ø. Lapper i dette V. Rosto-jaure! Mikkel Pelleg svarede: at de Ø. Lapper vare ikke hannem, ei heller han dennem til Forfang i denne Fald. Retten henviiser ham da til den Kongl. Norske Øvrighed at adressere sig med denne sin Anmodning.

Angaaende Ø. Lapperne af denne District indløb til Hr. Major Schnitler et Klage-Skrift fra Morten Heggelund, Jægt-Skipper i Ulfsfiorden, som paa eegne og paa de andre Bønders i Ulfsfiorden deres vegne, besverger sig over Ø. Lapperne, at de komme dem for nær, og gjøre dennem stor Skade med deres Reensdyr paa deres Jorder, begierendes, at disse Ø. Lapper maatte afholdes fra Næssene i mellem Fiordene, og henviises at forblive i deres forrige gamle Field-Sæder Ø. for Fiordbottene; Dette Heggelunds Skrift bilægges ved Acten, dateret d. 18 Aug. 1744.

Den tilstedeværende Almue af Løngens Fiord forklarede, sig samme Overlast af denne Districtes Ø. Lapper at vederfares, og begierede lige det samme, som de af Ulfsfiorden.

Derefter fremkaldede Retten de nedkomne Ø. Lapper, og tilspurde dem i Almindelighed:

- 1) Om den Norske Missions Tieneste hos dennem i Fieldene var skeed? Hvortil de svarede Nej; Hidindtil var den ej skeed.
- 2) Om de ere komne til de Norske sædvanlige Ting for at plejes med Retten, og at betale deres Skatt? De svarede: For Retten skyld har de ej søgt Ting; Hvorledes de Skatten have betalt, forklarer hver efter sig hver især.

1. Ø. Lap **Hans Larsen Gunnar**, født i Sverrigs Torne Lap Mark over 60 Aar gammel, er gift, har ingen Børn, gaaer gemeenligen til Gudz Bord i den Svenske Jokasjarfs Lappe-Kirke, for nogle faa Aar siden har han betalt Skat 48 β til Ombudz Manden, men nu nyligen ikke, fordi han ikke er bleven kræved, som han siger. Til den Norske Præst har han aarlig ydet 2de Reen-Oster, af Verdj begge 24 β. Ellers ikke givet noget.

J dette Tromsøens Fogderie er at merke, at en Proprietaire Baron de Petersen tilegner sig Lappe-Skatten, og har ladet den, saavidt som falden er, ved sin Ombudz-Mand oppebære.

Denne Hans Larsen Gunnar begierede til sit Field-Sæde Ramfiord-Field, nær Ø. for Ramfiord, en Jndfiord paa Ø. Side af Balsfiord, rund-aflangt, 1/2 Miil stort, slet og bart ovenpaa, men græsset og Bierke-groet paa Siderne.

Retten gav denne Ø. Lap den Beskeed: At, siden hans begierende Field-Sæde ligger imellem Balsfiord og Ulfsfiord, og de Norske Bønders Kæremaal derimod, formedelst Ø. Lappernes dennem tilføyende Skade, er indkommet, saa henviises han med denne hans Ansøgning til det sædvanlige Norske Bøyd-Ting, hvor Øvrigheden i Almuens Overværelsse kan examinere Sagen, om denne hans Begier er de nærboeende Bønder til Skade.

2den Ø. Lap, **Anders Jonsen Lind** paa Kierbelfield, født i Sverrigs Enotekies Lappe Sogn, 38 Aar gammel, gift, har 3 Børn, gaaer ti! Gudz Bord i Enotekies Lappe Kirke; Hans afdøde Fader har for en 5 à 6 Aar siden ladet betale Skatt, aarlig 48 β til Proprietariens Ombudz-Mand, men ikke siden den Tid; Ellers tilbyder han sig herefter at betale den vanlige Skatt; Ellers til ingen anden her i Landet svaret noget; Om Sommeren ligger han, som

de andre Ø. Lapper her i Norge, og om Vinteren i Sverrig; Ellers har han ej søgt noget Norsk Ting, eller haft Forlov af den Norske Øvrighed paa sit Field-Sæde. Denne Ø. Lap begierer at sidde Sommeren over paa de Norske Fielde: Kierbel-Field, Spero-Field og Fano-Field; Kierbel-Field ligger Sønderst, Fano Norderst, og Spero mitt derimellem, hver af disse Fielde er fra V i Ø. 1/2, Miil langt, og 2 à 3 Bøsseskud over bredt, steilt paa Siderne og overalt bart; Jmellem Kierbel og Spero-Field er en Græss- og Bierke-Dal, 2 à 3 Bøsseskud viid, mens Spero er med Fano Fieldfast, og ligge disse Fielde ved det Eid imellem Bals-Fiord og Ulfsfiord, nær N. derved.

Som dette Field-Sæde ligger imellem Fiordene, saa faaer denne Ø. Lap samme Beskeed, som den forrige 1te Ø. Lap pag. 470.

3die Ø. Lap Hans Jonsen ibidem 34 Aar gammel, gift, uden Barn, sidder i Fælleskab med næstforrige Ø. Lap N. 2 sin Broder, paa bem:te Kierbelfield, og begierer samme at faae bevilget med sin Broder, Om Skattens Betaling svarer han, det han vil betale Halv Parten, og næstbemte hans Broder Halv Parten af de 48 β; Denne fik samme Beskeed af Retten, som næstforrige.

4de Hans Nielsen Lind paa Oxnæss-Field, født paa Field-Ryggen, i Kolte-Vuøbme, 49 Aar gammel, gift, uden Børn, gaaer til Gudz Bord i Enotekies Lappe-Kirke, sidder om Sommeren i Norge, og om Vinteren i Sverrig; Han har ej før betalt nogen Skatt til Norge, men byder, at svare for sit Field-Sæde i Skatt aarlig, han med sine 2de Brødre, tilsammen 48 β. og saaledes han for sin Deel 16 β. Til den Norske Missions Betient vill han give efter Raad og Leilighed. Til Field-Sæde begierer han, Oxnæssfield og Alles Niønæss Field, begge liggende imellem Ulfsfiord og Løngensfiord; Oxnæssfield. er tæt S. for Nordkiosen (en Jndfiord paa den Ø. Side af Ulfsfiord), 1 1/2 Miil langt i Ø. hen imod Løngensfiord, 3/4 Miil i S. til Lax-Elven, høyt og steilt ned ad Gaardene, hvor nedden under Fieldet er nogen smaa Furre- og Bierkeskoug. Alles niønes Field ligger en kort 1/2 Miil S. for Ox-næss, og naaer hen til Lax-Elven, 1/4 Miil over stort. Jmellem disse 2 Fielde er en Steen-ured Dal med Græss sommestedz i.

Angaaende dette Field-Sæde fik denne Ø. Lap samme Beskeed, som forrige 1te Ø. Lap. p. 470.

5te Ø. Lap Jon Nielsen ibidem Broder til næstforrige, 40 Aar gammel, u-gift, vill sidde i Fælleskab med sin Broder paa samme Vilkaar; Hvorpaa han fik ligesaadan Beskeed af Retten, som hans Broder.

Disse 2de sidstben:te Brødre angave deres fraværende 3die yngste Broder.

6te Ø. Lap Hendrik Nielsen ibidem hvilken vilde have fælles Field Sæde paa samme Vilkaar med disse sine Brødre, og erholdte af Retten samme Svar, som Brødrene.

7de Ø. Lap Peer Andersen Soro paa Mallaniarga, Er født i Enotekies Lap Mark, 24 Aar gammel, gift, har 2de Børn, gaaer til Gudz Bord snart i Jokasjarfs- stundom i Enotekies Lappe-Kirker, har ei betalt nogen Skatt til Norge før, mens i disse 2de sidste Aar til Sverrig, og det for samme Malla-niargas Field-Sæde, hvorfor han fremlagde et Beviis af 20 Jan: 1743 fra den Svenske Fogd Anders Harksen for eet, nemlig 43de Aars betalte Skatt; Men siden han hører at dette Field-Sæde ligger V. for Lahdzkiølen, saa indfandt han sig her for

det Norske Lappe Ting, og begierede Bevilling paa dette sit indehavende Norske Malla-niarga Field-Sæde, som efter hans Beretning skal ligge næsten 1/8 Miil V for det Grændse-Skiell Rosto Sund, (paa dets Syd-Vestlige Side) og bestaae af Malla-niarga, et Næss, som stikker ud i det Norske Mellem Rosto-Vand, paa detz Sydvestlige Side, og Malla-vuoppio, en Bugt, af bem:te Mellem Rosto-Vand, tillige med Fiskeriet i samme Vand, hvorfor han til Sverrig har betalt aarlig 48 β . til Cronen, 16 β . til Field Præsten, og 24 β . til Dommeren, hvilket samme han tilbyder til Norge aarlig at svare.

En Lappe-Qvinde Marit Gutormsdotter fremtraadde, forklarende, at en anden Svensk Ø. Lap Mikkel Nielsen Gomar skal have nedsatt sig i dette Field-Sæde, denne Peer Andersen til Fornærmelse, og det efter de Svenske Field Betienteres givne Forlov, som nu dette Malla-Niarga paa den Syd-vestlige Side af det Norske Mellem Rosto-jaure, tillige med dette Vand ligger efter alle eenstemmige Vidners Udsagn, V. for Landz kiølen, og især V. for det Grændse-Merke Rostosund, paa Kongl. Norsk Grund, hvilket denne Ø. Lap Peder Andersen begierede til sit Field-Sæde, saa loed man den beskikkede Lensmand Jacob Pedersen, give ham derpaa Bevilnings Seddel.

Til Slutning tilstoede forbem:te 7. Mænd at svare hver aarlig 48 β . Skatt, som formeldt, til Missions Betienten hver etter sin Raad og Ledighed, og til Sorenskriveren hver 8 β .

Og som i denne Løngensfiord i Skibotten holdes et aarlig Lappe-Market omtrent 5 Uger for Juel, saa vare Lapper saavel som den nærværende Bonde-Almue vel tilfreds med et Norsk Lappe Ting, paa samme Tid og Sted blev holden, da Lapperne kunde plejes med Retten, og beqvemmeligst betale deres Skatt.

Efter dette fremkom en Lappe-Qvinde, navnlig Marit Guttormsdotter, paa sin Mandz,

Jon Guttormsen Gaasaasen, hans veigne, som er 8de Ø. Lap.

Hun berettede, at have haft deres Field Sæde paa Gaasaasen, nær ved Sõe-Kanten, imellem Balsfiord og Ulfsfiord, hvortil hun siger at have haft vedkommende Bondes Forlov; Derfor skal de have betalt Skatt til Ombudzmandens Fuldmægtig i 3 Aar; Hvilket Field-Sæde hun begierede Bevilning paa, og vill betale den sædvanlige Skatt 48 β . aarlig, til Missions Betient, og Sorenskriveren svare, som de andre.

Med hvilken hendes Søgning Hun henviises til det sædvanlige Bøyde-Ting, pag. 470. meldt er.

9de Ø. Lap **Niels Olsen Kiæva** i Skonæssdal født i Koutokeino, 50. Aar gammel, gift, har 3 Børn, farer om Høsten til Enotekies Lap Mark, begierer til Field-Sæde Skonæss-vagga, som er en Dal imellem Skonæssfield, og StorHoved-Field, tæt ved Ulfsfiorden paa dens V. Side, nær ved Bøndergaardene, saa at hans Reen gaaer i flæng med Bondens Fæe; Her har han siddet i 5 Aar, uden Forlov af den Norske Øvrighed, eller Bonde, og uden at have svaret Skatt; For dette Field Sæde byder han Skatt aarlig 16; β , til Missions Betienten efter sin Ledighed, til Sorenskriveren 8 β . Denne Ø. Lap fik samme, som 1te Ø. Lap pag. 470 til Beskeeden.

10de Ø. Lap **Lars Andersen Kolsvara** født i Jokasjarfs Lappe Mark, 60 Aar gammel, gift, har 5. Børn, han har siddet paa dette Norske Field Kolsvara i 9 à 10 Aar, og benyttet sig tillige af den der liggende Dal Norden for, navnlig Qvaldal, hvori er Græss og Bierke-Skov;

Dette Field med Dalen ligger tæt ved den Bonde-Gaard Qvalvigen, nær ved Løngensfiordz V. Side; J forrige gammel Tid har vel betalt nogen Skatt, men nu ikke i en 6 à 7 Aar; Om han faaer Bevilling paa dette Kolsvara FieldSæde, byder han i Skatt aarlig 24 β , til Missionsbetienten, efter sin Leilighed; Til Sorenskriveren 8 β .

Denne Ø. Lap afferdiges med samme Beskeed, som meldt er pag. 470.

En Lappe-Qvinde Jnger Nielsdotter fremstoed for sin Mand

11te Ø. Lap, Lars Olsen Urre paa Nakken begierendes det FieldSæde at faae bevilget, navnlig Nakke Field, og Bratfield med den Dal derimellem, Brevig-Dal, eller paa Lappisk: Gouda-vagge og Vule-vagge, som de skal have besiddet 20 Aar, hvorfor de kun i 1 Aar, for 6 Aar siden, skal have betalt Skatt 48 β . til Proprietariens Fuldmægtig, og byder nu derfor aarlig at svare Skatt 32 β ., til Missions Betienten efter Raad og Ledighed, til Sorenskriveren 8 β .

Som denne Brevigdal er angivet at være af Bønder Bygslet og brugt til Høe-Slaatte, saa henviises hun med sin Søgning til det vanlige Bøyde-Ting.

Derefter fremkom en, Lappe-Qvinde Marit Amunsdotter for sin Mand.

12te Ø. Lap, Ole Svendsen Børndal og begierde Børndals Field-Sæde paa den V. Side af Ulfsfiorden, tæt derved, som hun forklarer det, slutter man, at denne Børndal maa ligge imellem Nakke-Field og Skonæss-Field ved Ulfsfiorden paa dens V. Fiord-Bredde, hvilket hun siger at have besiddet over 10 Aar, uden Forlov af Landdrotten, og uden Skatt nogen Tid deraf at have svaret, dog med den næstboende Bondes Villie og Samtykke; Dersom hun faaer Bevilning derpaa, erbyder hun sig at svare aarlig Skatt 16 β . Til Missions Betienten efter Raad og Ævne, og til Sorenskriveren 8 β .

Denne Lappe-Qvinde henviises og til det vanlige Bøyde-Ting.

13de Ø. Lap Lars Amundsen Eida født i Løngen, den Norske Fiord, over 20 Aar gammel, gift, har 4 Børn, gaaer til Gudz Bord i Sverrigs Enotekies Lappe Sogn, hvorhen han fløtter om Høsten; Det Norske Field-Sæde, han begierer, er Rida-Vara, tæt ved den Norske Løngens Fiord, paa dens V. Side, 1/2 Miil N. for dens Botten, hvorpaa han nu 2. Aar har siddet, uden Øvrighedens, eller Jorddrottens Forlov, og uden Skatt deraf at have svaret, dog med den næstboende Bondes Villie og Samtykke; Erbyder sig og af dette Field-Sæde, om det ham bevilges, at betale aarlig Skatt 16 β . Til Missions Betienten efter Ledighed, i Sorenskriver-Told 8 β .

Denne Ø. Lap henviises og, som den næstforrige til det sædvanlige Bøyde-Ting.

Og som der var ingen flere Ø. Lapper tilstede, og intet videre var at forrette, saa sluttes Retten paa denne Sted.

Kieleng d. 22 Aug. 1744.

(L. S.)
(Peder Jonsen).

(L. S.)
(Amund Larsen).